

hollanderwijk krant

jaargang 40
nummer 3
juni 2016

In dit nummer o.a. :

- *Presentatie Hollanderwijkboek*
- *De jeugd van Emilie*
- *Nieuwe huisdierenrubriek*
- *Ontknoping Pizzazuster*
- *Stoereloer 18 - 22 juli*

Buurtvereniging Hollanderwijk

INHOUD

Redactiekraabel	3
Ovationeel applaus daalde neer	5
Prachtig boek vol illustraties	7
100 Jaar op de Hollanderdijk	9
'It Geheim fan de Hollanderwyk' wordt herhaald	11
Stoereloer	12
Creatief met ambachten voor senioren	13
Huisdieren in de Hollanderwijk	14
Anne Holland vertelt	17
Elrike Veninga begint massagepraktijk	21
Natuur in de wijk	22
Nog wat natuur in de wijk	24
Els Doekes bespeelt de nyckelharpa	25
Schoonmaakactie in het Simon de Vliegerparkje op 23 april	31
De jeugd van Emieleke	33
Kattenpraat 4	36
Anne Mantel specialiseert zich in verliesbegeleiding	38
De pizzazuster (5)	40
Kleurplaat	46
Voetbalveldje schoongespoten	47
De Hollanderwijk in de media	48
Activiteiten, deadlines en adressen	50

*Foto's voorkant: Tijdens de presentatie van het boek: v.l.n.r. Alex Bonnema, directeur van Elkien, Isabelle Diks, wijkwethouder, Tom Sandijck en Jaap Braaksma
Schoonmakers van het Simon de Vliegerparkje*

Colofon

De Hollanderwijkkrant is een uitgave van Buurtvereniging Hollanderwijk.
Nieuwe Hollanderdijk 63, 8932 ET Leeuwarden
Redactieadres: Hollanderstraat 4, 8932 EW Leeuwarden, info@stipwerk.nl
Redactie: A. Groenewoud, P. Pasveer, R. Swart
Kopij in te leveren bij het redactieadres, of in de bus IN het Hollanderhuuske, of bij STIP - P. Pasveer. **Let hierbij op de kopijdatum** (zie achter in dit boekje)
Oplage: 720 exemplaren, verschijnt 5 maal per jaar
Layout: P. Pasveer, Druk: STIP Stencilwerk

REDACTIEKRABEL

Beste mensen,

Hier de pennenvrucht van onze redactie.

Marieke Draaisma was aanwezig op de laatste vergadering, heeft wel oren naar een redactielidmaatschap (na de zomer beslist ze) en ze schrijft ditmaal over chihuahua Sheena, Shaila, een kruising tussen een chihuahua en jackrusseterrier en de kat Lady. Alle drie woonachtig bij dierenliefhebster Petra Zandsta in de Starterstraat.

Opvallend nieuws was er ook van de kant van de Stichting Toekomstverkenning Hollanderwijk 2015, namens wie Tom Sandijck het Groot Hollanderwijkboek schreef dat op 20 mei j.l. gepresenteerd werd. De reacties waren alleen maar lovend en wat een mooi geschenk was dat weer van de genoemde stichting. Klasse. Jammer was dat het uitstapje naar Vijversburg (het bos van Ypey) niet doorging. Misschien een volgende keer beter.

Twee andere bijdragen zijn ook zeker een aankondiging waard, nl. een boek van Emilie Roelofsen over haar kinderjaren met vele tekeningen in kleur van haar hand. Ook een stuk van Els Doekes over de nyckelharpa, een ingenieus Zweeds snaarinstrument, waarop Els zich aan het bekwamen is.

En dan is ook nog het feuilleton van Hielke aan zijn laatste aflevering toe. Volgend seizoen komt hij terug met nieuwe korte verhalen.

Dan nog dit. Na de zomer keert ondergetekende niet meer terug in de redactie. Ik ben nu ongeveer 25 jaar betrokken geweest bij de productie van de buurtkrant, waarvan 15 jaar als redactielid en ik ga het rustiger aandoen. Ik blijf achter de schermen wel meewerken, maar de grote druk moet van de ketel. Ik heb het zeer leuk en dankbaar werk gevonden, maar andere zaken gaan nu voor.

Veel leesplezier namens Antoon, Roel, Marieke en Paul.

Frank Roffel

NEXTDOOR.NL

Via www.hollanderwijk.nextdoor.nl kunt u op de hoogte gehouden worden van wat er ook in de Hollanderwijk speelt. Geef even je mailadres door aan de redactie, dan kom je er ook bij. Een soort whatsapp-groep maar dan via de mail.

Zo zijn we bv te weten gekomen dat Renske elke vrijdag een heerlijke maaltijd maakt voor wie maar wil en dat er regelmatig dingen uit tuintjes gestolen.

"Het verdriet is zwaarder dan u kunt dragen"

Gecertificeerd rouw- en
verliesbegeleider Anne Mantel
begeleidt ouderen, volwassenen
en jong volwassenen in
een rouw- en verliesproces.

Anne Mantel
Verliesbegeleiding

Emmakade 59 | 06 497 68 479
8921 AG Leeuwarden | info@annemantel.nl

**Tuinaadvies
aanleg - onderhoud
Bloemsierkunst**

Geert Eisma
Hoveniersbedrijf

Ik kom eerst geheel vrijblijvend bij u langs

Fioringras 87 • 8935 BR Leeuwarden
tel. 058-2800346 • mobiel: 06-20893334
e-mail: geert.eisma@telfort.nl

KELLER
schilderwerken

Chris Keller

Uw schilder in de Hollanderwijk

Vraag vrijblijvend om een offerte!

**Leeuwarderstraat 28
8932 GR Leeuwarden**

**chris.keller3@gmail.com
tel. 06 - 48557297**

OVATIONEEL APPLAUS DAALDE NEER OP TOM SANDIJCK, SCHRIJVER VAN HET BOEK '100 JAAR OP DE HOLLANDERDIJK'

Door Frank Roffel

Eigenlijk had het vorig jaar al moeten verschijnen bij het 100 jaar Hollanderwijk jubileumfeest. We hebben het over het boek 100 Jaar op de Hollanderdijk - Het Groot Hollanderwijkboek, dat in ruim 12 maanden vorig jaar en dit jaar geschreven werd door onbezoldigd Hollanderwijk-geschiedschrijver Tom Sandijck. Het boek zou een bijdrage zijn van de Stichting Toekomst-verkenning Hollanderwijk 2015 aan het jubileum en zou in november 2015 verschijnen. De leden van deze Stichting hadden in hun ongeveer 26 jaar durende bestaan (ze heffen zich nog dit jaar op, hun werk zit erop) al

eerder boeken uitgegeven en altijd waren die gratis voor de buurtbewoners verkrijgbaar. Maar in de aanloop naar de presentatie bleek dat het boek aanmerkelijk dikker zou uitvallen dan bedoeld, waardoor de kosten ook toenamen. En... er bleek niet genoeg geld opgehaald bij de verschillende subsidiënten en fondsen. Maar het boek moest gratis aangeboden kunnen worden en daarom werd besloten de verschijningsdatum te verplaatsen naar de toekomst en de pogingen om voldoende geld voor dit sympathieke plan te verwerven te intensiveren. Er druppelde steeds meer geld binnen en het raambedrag om de kosten te kunnen financieren werd bereikt. De

Tom signeert een boek voor Antoon Groenewoud

datum om het boek te presenteren werd bepaald op 20 mei 2016. En de buurtbewoners werden uitgenodigd om op vertoning van een kaartje het boek gratis op te halen. Ruim 350 buurtbewoners kregen de flyer in de bus en de rest van de oplage van 650

stuks werd gereserveerd voor de medewerkers aan het boek en voor de verkoop in boekhandels en bij drukkerij STIP.

De presentatiebijeenkomst werd door velen aangegrepen om het boek op te halen. Het officiële gedoe werd kort gehouden. Wederom was de in een mooie roze jurk gestoken wijkwethouder Isabelle Diks zeer lovend over de prestaties van onze buurt. Vooral het vermogen om met grote instellingen samen te werken om de plannen te realiseren, haalde ze als een sterk punt aan. En toen werd er geklapt voor de schrijver van

het boek. Een welhaast ovationeel applaus, zoals we alleen van popconcerten en klassieke muziekconcerten kennen. Tom was er beduusd van. Hij vertelde mij een paar maanden geleden toen ik de proefdruk onder ogen kreeg dat het maken van dit boek een van de grootste klussen uit zijn loopbaan was... In zijn voorwoord lezen we dat het boek voor een flink stuk gebaseerd is op de twee eerdere uitgaven over de buurt: '50 Jaar op de Hollanderdijk' van auteur Stef de Bruin verscheen in 1982 en het een paar jaar later verschenen '70 Jaar op de Hollanderdijk' wederom van Stef de Bruin met medewerking van Tom Sandijck.

Na het officiële gedeelte kon eenieder het boek in ontvangst nemen, wat ruim 100 mensen deden, er was een drankje en een hapje en de stemming was geanimeerd toen ik rond half zes het Hususke verliet. Weer een hoogtepunt in de rijke geschiedenis van de Hollanderwijk meegemaakt.

Oud papier lopers gevraagd

**We kunnen er nog
wel wat mensen
bij hebben.**

**De opbrengst gaat
naar de buurt!**

PRACHTIG BOEK VOL ILLUSTRATIES

Door Frank Roffel

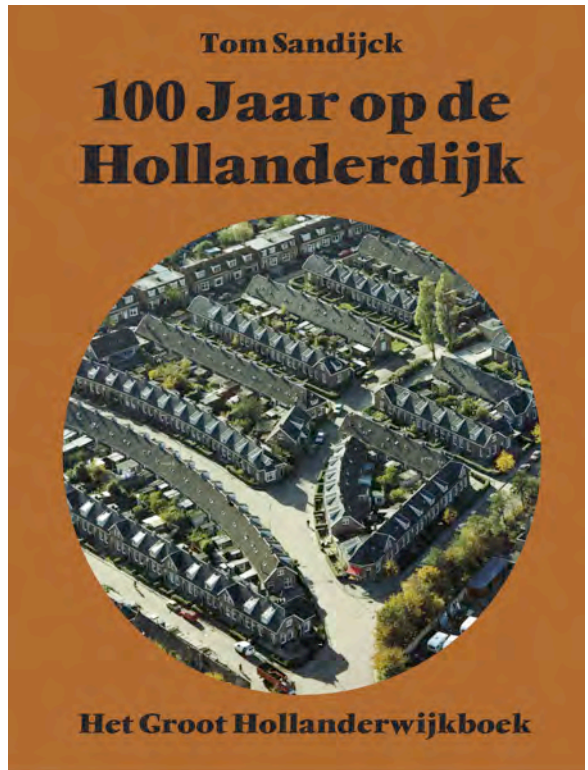
Illustraties zijn de kersen op de taart als het gaat om boeken. Een boek zonder foto's (ik lees nauwelijks meer romans) vind ik vaak minder interessant dan een boek met foto's, kaartjes, versieringen e.d.

Het werk van Tom Sandijck: 100 Jaar op de Hollanderdijk- Het Groot Hollanderwijkboek, zit er vol mee. Welgeteld 500 illustraties en ook nog eens 117.000 woorden vullen dit fraai vormgegeven, op mooi papier gedrukte boek met een mooie bruin gekleurde omslag met daarop een luchtfoto van de wijk. Voor de kleur bruin had Tom een simpele verklaring, nl. de vorige boekjes uit de reeks, 50 Jaar – en 70 jaar op de Hollanderdijk (van resp. Stef de Bruin, en Stef de Bruin en Tom Sandijck) waren ook in het bruin gestoken.

En ook inhoudelijk zijn de drie boeken verwant, want het omvangrijkste en meest pretentieuze uit de reeks is voor een flink deel gebaseerd op de inhoud van de eerste

twee boekjes.

Waren in die eerste twee boekjes al bijzondere foto's te zien, het voorlopig laatste deel uit de reeks spant de kroon met unieke kiekjes en kaartjes van locaties in en rondom de Hollanderwijk. Jaap Braaksma vertelde mij terloops dat Tom en hij een enorm archief hebben met dus ook veel foto's en daar is voor dit boek dan ook volop uit geput. Alleen

al de omvang van 304 pagina's, wie had dat verwacht na die eerste twee dunne boekjes van De Bruin/Sandijck. In die zin kun je gerust stellen dat dit een definitief boek is over de eerste eeuw Hollanderwijk.

Bevolkingsgegevens, bouwtekeningen van afzonderlijke huizen uit het totale bestand van 177 woningen die de architect tekende op de ontwerptafel. Veel beelden van bewoners uit het zwart-wittijdperk van de fotografie, foto's van het verenigingsleven. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de jaren '70 van de vorige eeuw, waarin de Hollanderwijk gesloopt dreigde te worden. Het buurtcomitee staat voor de lens, de bezettingsactie wordt

gefotografeerd en de sloop van de eerste woningen worden getoond. Nostalgie inmiddels, maar wat was het een enerverende tijd.

De lay-out van het boek is strak, maar zeer overzichtelijk en gekaderd. De foto's hebben de ruimte gekregen in de opmaak en dat versterkt de verzorgde indruk van het boek. En voor wie het weten wil, het lettertype is Plantin, het papier is 130 grams Luxosatin, de schutbladen zijn 160 grs geel offset en ten slotte: het boek is genaaid gebonden in een harde kaft en voorzien van gele kapitaaltjes.

Er past mij maar één conclusie: dit is een magnifiek boek over een roemruchte buurt die tegen het centrum van Leeuwarden aan ligt. Tom: gefeliciteerd en Stichting Toekomstverkenning Hollanderwijk 2015, de opdrachtgever tot het schrijven van het boek, bedankt!

Pedicure aan Huis

Pedicure Samantha

Het Beste voor
Uw Voeten
in Leeuwarden
06-18122059

ook 's avonds!

ProVoet
pedicure
voor de Pedicure

Voor wie de presentatie gemist heeft: het boek is voor € 20,- nog te koop bij drukkerij STIP aan de Nieuwe Hollanderdijk, De Friese Schrijfkamer in de Schrans, boekhandel Van der Velde op de Nieuwestad en bij het Historisch Centrum Leeuwarden aan de Groeneweg.

100 JAAR OP DE HOLLANDERDIJK

een verrijking van de geschiedschrijving van Leeuwarden

door Roel Swart

Een monnikenwerk! Alle hulde voor onze wijkbewoner Tom Sandijck. Hij heeft het voor elkaar gekregen: de realisatie van het jubileumboek “100 Jaar op de Hollanderdijk”. Een prestatie van formaat. Tom heeft deze klus geklaard in opdracht van de Stichting Toekomstverkenning Hollanderwijk 2015.

In het voorwoord schrijft stichtingsvoorzitter Jaap Braaksma het volgende: “Het stichtingsbestuur heeft voor het jubileumjaar 2015 het uitgeven van een boek op de lijst van activiteiten gezet. In het boek, dat de werktitel 'Groot Hollanderwijkboek' meekreeg, zou de geschiedenis van onze 100-jarige buurt worden beschreven. Tom Sandijck, buurtbewoner sinds 1974 en 'adviseur historische en topografische zaken' van onze stichting, was bereid deze klus op zich te nemen. Over het resultaat van zijn werk, dat nu voor u ligt, ben ik onder de indruk”.

Tot zover dit citaat van Jaap Braaksma. Met zijn conclusie over het resultaat van Sandijck's werk ben ik het van harte eens! Tja, en dan word ik geacht een soort van recensie te schrijven over het tekstuele gedeelte

van dit fraaie boekwerk.

Boekrecensies schrijven was een belangrijk onderdeel van mijn werk als bibliothecaris. Na het doorlezen van het boek ging ik worstelen met de vraag of ik de boekbespreking als voormalig professional zou maken of als geïnteresseerde buurtbewoner. Als bibliothecaris zou ik mogelijk te kritisch zijn; als “gewone” buurtbewoner zou ik mogelijk te mild zijn. Wat een dilemma... Uiteindelijk kwam ik tot de slotsom dat ik het mij niet zo moeilijk moest maken. Gewoon als buurtbewoner een indruk geven van het boek.

“100 Jaar op de Hollanderdijk” is overzichtelijk ingedeeld. In zijn introductie zegt Tom Sandijck: “Voor de indeling in vijf hoofdstukken heb ik dezelfde volgorde aangehouden als de uitgave uit 1986. Dat bood een goed handvat om de geschiedenis chronologisch te beschrijven”. Dit is volgens hem niet altijd gelukt, omdat er in bepaalde periodes heel veel tegelijk gebeurde. Tom heeft keuzes moeten maken, want anders zou het boek nog veel meer bladzijden hebben geteld.

Tom heeft het karwei uiteraard niet alleen geklaard. In de introductie verwijst hij naar een aantal mensen

DHZ

HOYTE^VD^DWAL

Leeuwarden Verlengde Schrans 34 - Tel 2127631

werkelijk alles!

Dealer van Koopmans verven • Klompen • Car-
boleum en tuinbeitsen • Elektro installatiemate-
riaal • PVC afvoermateriaal • IJzerwaren, hang-
en sluitwerk • Dakbedekking en -reparatiepasta's
• Hout • Koperen leidingen en fittingen • Tuinge-
reedschappen • Ladders en trappen (Altrex)

KRISTAL HEALTH CARE

Wil je weten hoe **GEZOND** je bent?

In korte tijd kan ik dat meten met de
Quantum Resonance Magnetic Analyzer.
Het is mogelijk om 36 gebieden te meten, o.a.
hart-en bloedvaten, maag, dunne-en dikke darm,
lever, galblaas, alvleesklier, nieren, longen,
hersenen, botten, reuma, bloedsuiker, mineralen,
vitaminen, aminozuren, klieren, immuunsysteem,
schildklier, toxines, psyche, allergien,
obesitas, huid, ogen, bloedwaarden, zware metalen,
gyneacologie/prostaat.

Afspraak maken? Bel: 058 2157008 of
info@kristalhealthcare.nl
www.kristalhealthcare.nl

Introductieprijs € 15,00

Eetcafé en cafetaria

DE BASUIN

Nieuwe Hollanderdijk 1
8932 ES Leeuwarden

058 8434665
info@debasuin.nl

*'t Gezelligste
Eetcafé
in Huizum!*

die zijn taak hebben verlicht. Dat neemt niet weg dat hij wel voor de volle 100 procent verantwoordelijk was voor de samenstelling van dit mooie naslagwerk, in mijn ogen de juiste typering: je leest het niet in één keer uit. Dat hoeft ook niet. Tom Sandijck verwoordt het in de laatste zin van de introductie als volgt: “Tenslotte: u hoeft niet alles te lezen. De opzet was het maken van een

bladerboek, waarin je de plaatjes bekijkt en af en toe een stukje leest”. In deze opzet is hij volledig geslaagd! Volgens mij is het meer dan een bladerboek: het bevat per hoofdstuk duidelijke inhoudsopgaven, een uitgebreide bronnenlijst en vele mooie foto's en illustraties, een verrijking van de geschiedschrijving van onze stad Leeuwarden!

Fryslân Dok 'It geheim fan de Hollanderwyk' wordt herhaald.

De documentaire die Piter Tjeersdma van Omrop Fryslân vorig jaar maakte over onze buurt en over het 100-jarig bestaan wordt binnenkort herhaald:

Op NPO2 op zaterdag 2 juli om 15.30 uur en op zondag 3 juli om 13.05 uur. En op zondag 3 juli op Omrop Fryslân Televisie vanaf 17.00 uur en de hele avond op alle hele uren.

Een aanrader voor wie hem nog niet gezien heeft of hem nog een keer wil bekijken!

STOERELOER

TOVEREN MET JE HANDEN

EEN WEEK VOL CREATIEVE EN AMBACHTELIJKE WORKSHOPS
VOOR KINDEREN VAN 6 T/M 13 JAAR

KOM MOOIE DINGEN MAKEN: SIERADEN - BOOTJES - TOVERLANTAARN
KIJKDOOS - PARACHUTIST - WERKPLAATSEN BOUWEN

INSCHRIJVING START OP WO 29 JUNI VIA

WWW.STOERELOER.NL

MAANDAG 18 JULI T/M VRIJDAG 22 JULI 2016

VAN 9.30 - 12.30 UUR

FLORIS VERSTER ATELIER (OLDE COMENIUS GEBOUW IN HUIZUM WEST)

INGANG: DIRK BOUTSTRAAT

CREATIEF MET AMBACHTEN VOOR SENIOREN

Houdt u en/of mensen uit uw omgeving van handwerken of knutselen? Bijvoorbeeld breien en haken, of werken met metaal en hout? Dan hebben wij een leuk aanbod!

Kunstenaars van de Floris Verster Ateliers in Leeuwarden (oude ambachts- school aan de Floris Versterstraat 3 in Huizum-West) bieden op **dinsdag 4, donderdag 6 en vrijdag 7 oktober 2016 van 9 uur tot 15 uur** gezellige creatieve dagen voor senioren. U kunt meedoen aan één dag, maar meerdere dagen mag ook.

Tijdens het ochtendprogramma gaan we aan de slag met geijkte technieken en materialen zoals textiel, wol en hout. U kunt aan elkaar laten zien waar u goed in bent, maar ook experimenteren met nieuwe vormen en materialen. De kunstenaars dagen u uit om een spannende draai te geven aan uw manier van werken. Bijvoorbeeld door die sok met een heel ander materiaal dan wol te gaan breien.

Kinderen kunnen veel van u leren. Het middagprogramma bestaat dan ook uit het maken van een ambachten-kunstwerk met een groepje kinderen uit de groepen 5 tot en met 8 van een basisschool. Samen steken we ambachten in een nieuw jasje.

Voor deelname wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd. Wij zorgen voor een lekkere lunch, koffie en thee. Wilt u meedoen? Stuur een mail naar info@stoereloer.nl Meer weten? Kijk dan op www.stoereloer.nl of bel naar Mariese Schuurman 06-83659420 / Lily Lanser 06-15021615.

HUIDSIEREN IN DE HOLLANDERWIJK

door Marieke Draaisma

Een bewoner uit de Hollanderwijk over zijn/haar bijzondere huisdier(en)! Dit keer maken we kennis met 3 lieve huisdieren uit de Starterstraat. Petra Zandstra is hun baasje.

Wie is wie?

Shaila: hond, kruising tussen een jackrusselteriër en een chihuahua, 12 jaar.

Sheena: hond, chihuahua, 2 jaar.

Lady: poes, 8 jaar.

Petra is dol op chihuahua's omdat...

ze zo'n hoog knuffelgehalte hebben. Het zijn ontzettend lieve en aanhankelijke hondjes. Daar geniet Petra enorm van. Oorspronkelijk komen chihuahua's trouwens uit Mexico. Ze behoren tot de kleinste hondenrassen ter wereld.

Blijde en eigenzinnige poes

Lady.... daagt hond Shaila graag uit. Lady zit dan op de poef en deelt een tik uit als Sheena of Shaila langslopen. Of ze springt vanuit het niets bovenop een slapende Shaila. Zij is de enige van de 2 hondjes die achter Lady aanvliegt. Ze doen zelfs samen verstopperijtje achter de deur. Degene die de ander 't eerst een tik geeft, is de winnaar! Erg

vermakelijk om naar te kijken, vertelde Petra.

Sheena was de hoofddader.... volgens de vorige eigenaar die wel 6 chihuahua's had. Buren klaagden over geblaf waarvan Sheena de hoofddader zou zijn. Gelukkig merkt Petra daar niks van. Zij is stapelgek op Sheena die nu 1 jaar bij haar woont. Het is een echte knuffelhond die heerlijk tegen je aankruipt.

Sheila kan niet zonder... haar lievelingskussen. Ze is een koukleum en daarom ligt er zelfs een elektrisch dekentje onder haar kussen! Wat een verwennerij. Door met haar neus onder Petra's arm te duwen waarschuwt ze haar baasje dat 'ie aan moet.

Sheena en Shaila

Lady luistert.... niet, zoals een echte kat het betaamt! Lady is een heel eigenzinnige kat, maar ze is wél altijd erg blij als Petra thuiskomt. Dan miauwt ze erop los. Een blijde kat met een 'gek zin', zo omschrijft Petra haar.

Sheena was niet gewend... om te wandelen. Dit merkte Petra toen ze haar voor het eerst een riem omdeed. Ze liep kris kras voor haar uit en vond het geweldig om op pad te gaan. Nog steeds is Sheena ontzettend blij als ze gaan wandelen. Dat maakt wandelen voor Petra extra leuk!

Sheila is heel speciaal... omdat ze heel erg lief en aanhankelijk is. Als er iets met Petra is qua gezondheid, dan is Sheila van slag. Enerzijds vindt Petra dit heel sneu voor haar, maar anderzijds vertedert het haar enorm.

Het achterwerk de lucht in... om te plassen? Dat is geen gebruikelijke manier voor een teefje. Normaal doen ze dit namelijk altijd zittend. Maar Sheila dus niet. Die gaat met haar achterwerkje de lucht in! Dit tot grote hilariteit van voorbijgangers.

Lady

Engelse en Franse stijlen met een
Landelijke uitstraling

Maandag t/m Woensdag GESLOTEN
Donderdag en Vrijdag 11:00 - 18:00
Zaterdag 10:00 - 16:00

d' Hondecoeterstraat 39
8932DP Leeuwarden
Telefoon: 0582670071
email: info@bonsbons.nl
Internet: www.bonsbons.nl

**U vist zeker niet achter
het net bij:
Huizumer Zeebanket**

**Ruysdaelstraat 2
8932 EJ Leeuwarden
Tel. 06-23934180**

**Openingstijden:
Wo. & Do. 11 tot 18.30 uur
Vrijdag 10 tot 18.30 uur
Zaterdag 11 tot 17.30 uur**

**PASMA
biljarts**

uw biljartspecialist sinds 1925
Ruysdaelstraat 21, 8932 EE Leeuwarden

**Onderhoud en reparatie
van biljarts en keus**

**Verkoop van nieuwe en gebruikte biljarts
Keuen (o.a. Artemis en Longoni)
Dart-artikelen • div. accessoires**

Openingstijden:

maandag 13 - 18 uur • dinsdag t/m vrijdag 10 - 18 uur
(alleen tussen 1 september en 1 april): Zaterdag 10 - 15 uur
of na telefonische afspraak

Wietse Rinsma • 058 - 2880804
info@pasmabiljarts
www.pasmabiljarts.nl

新亞酒家

Chinees Indisch Restaurant

SIN JAH

Schrans 105 - 8932 NC Leeuwarden
Telefoon (058) 2890990 - Fax: (058) 2880424

ANNE HOLLAND VERTELT

**De redactie heeft me gevraagd, eerst even te vermelden, waar het allemaal over gaat. Ik heb gemaild, dat het me moeilijk lijkt. Driekus heb ik ook gepolst en die zei: “Anne, dat must niet dōen, want as de meensen eest sien, wat dur komt, dan leze su ut vast niet. Ut mut een verrassing blywe”.
Dus, dan nou eerst maar van start.**

Ik zei tegen mijn echtgenote, dat ik er wel even uit wilde, een blokske om. “Ga je gang maar”, zei ze. Oké, ik ging. Prachtig weer – begin juni! Ik had de Schrans al doorgelopen en terug via de Hollanderstraat. Ik passeerde het huisnummer 4 en hoorde de voordeur dichtklappen, dus keek ik effe achterom. Jà, hoor, niemand minder dan Driekus kwam bij Frank Roffel weg! Verder gewoon doorlopen “kon dus niet”, nee, en zeker niet nadat hij “Goie!” riep. Vervolg: samen even naar “De Basuin”. “Anne, dit is oek wel weer toevallug! Ik wu nog een extra wykkrantje hewwe voor myn suster in Welsryp. En Roffel had nog wel over. As je daar één keer sitte, dan wil de tyd wel om: prate, prate.”
“Maar Driekus, waar hadden jullie het dan over?” Nadat we een mooi plekje in “De Basuin” hadden gevonden, de koffie op tafel, begon Driekus lekker smeug te vertellen. Hij vond het een

echt mannen-huis en een groot deel van de kamer was bezet met muziekinstrumenten. Wel gezellig met veel cd’s in kasten. Hij had ook papieren-met-tekst op de grond liggen. Dat waren zijn afspraken. “Dat vond ik wel handig”, zei Driekus. “Maar Driekus, ik denk, dat we nog wel wat meer te bepraten hebben en natuurlijk heb ik toch weer een rustend “ambachtsfiguur” gesproken.”

“Oké Anne, maar even dit: wat my de afgelopen winter en ut voorjaar opvallen is, waren de hagen, die kaal, of bijna kaal wudden waren. Toen konnen je mooi sien, wat dur allemaal “vurstopt” wud! As se nou krekt as nou weer helemaal groen binne, dan siest de keurige-, mooie-, maar oek de rotsooituuntsjus niet.” “Ja dat zal zeker, maar ik heb er nooit zo op gelet, Driekus.”

Dan ineens richtte Driekus zijn gezicht richting-bar. “Hewwe jullie oek appelgebak-met-slagroom?!!” Héél luid en het deed meerderen schrikken èn verbazen! Nou dat was te leveren dus. Bij het tweede bakje moesten we er wat bij hebben, vond hij.

“Maar Driekus, nog even over die tuuntsjes. Weet je dat de gemeente een stadsecoloog heeft, die ook in actie komt, als de inwoners hun tuinen verstenen? De actie “Steenbreek” wijst de mensen op de

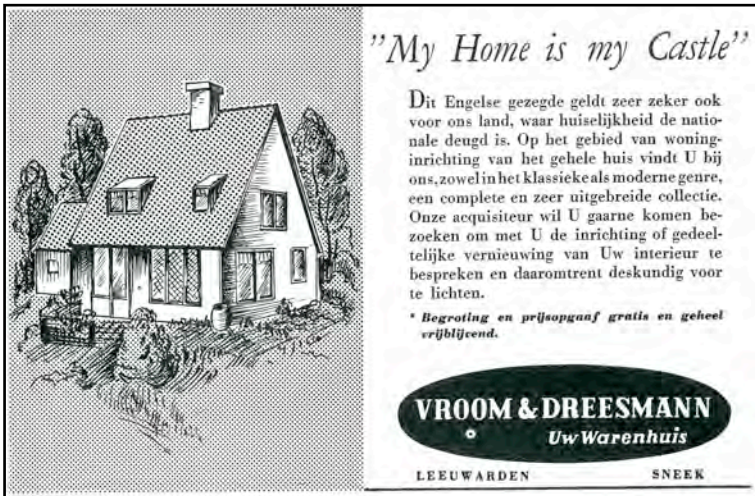
vele nadelen. Die man houdt het in de gaten." Hij, Driekus, liet blijken er helemaal achter te staan.

"Sèg Anne, bist dou oek nog naar V&D weest, toen op 24 maart de uuturkoop begon?" "Nee, dat is my helendal door gegaan." Hij vertelde heel enthousiast, dat hij er wel vier keer was geweest. Met zijn vrouw wisten ze toch wel wat koopjes te halen. "Alleen, Anne, ik wu stomme-graag wat boeken hewwe, maar.....gyn boek te sien! Nou wat oek erg was, was ut vurskrikkelik lange wachten bij de kassa!"

"Driekus, oké, maar nou sal ik dij vertellen wie ik gesproken heb over haar ambacht-van-toen. Ze heet Klara Jong." "Hoe kwam je daar nou weer an?" vroeg Driekus. Ik zei hem, dat ik op jarig-visite was bij mijn

buurman-Roelof. Al pratend over onze wijkkrant, zei een nicht van hem, of ik Klara Jong ook kende. Dat is precies een leuke verteller over haar vroegere beroep. Ik kreeg een notitie van haar 06-nummer, zodat ik contact kon opnemen. Nou, en dat geschiedde een paar dagen later. Meteen afgesproken om een babbel te maken. "Driekus, zo ging dat." "Geweldig tòch", reageerde myn maat. Daarna stak ik mijn verhaal af en wel als volgt: Ze woont net buiten onze "monumenten-wijk", maar ontvangt altijd de wijkkrant. Haar huis was gezellig ingericht en twee poezen waren haar huisgenoten. Mijn belangrijkste vraag was: Wat voor werk heeft Klara Jong als ambacht gedaan. Heel trots zei ze: "Zeker 42 jaar als medewerker in een weeffabriek in Strijen." Ik vroeg haar toen hoe zij daar kwam te werken.

Daarop volgde haar levensloop. "Meneer Holland, ik werd in 1954 in Dordrecht geboren. Leuke jeugd en na de lagere school tot 1967 thuis helpen. Daarna ging ik werken in een

"My Home is my Castle"

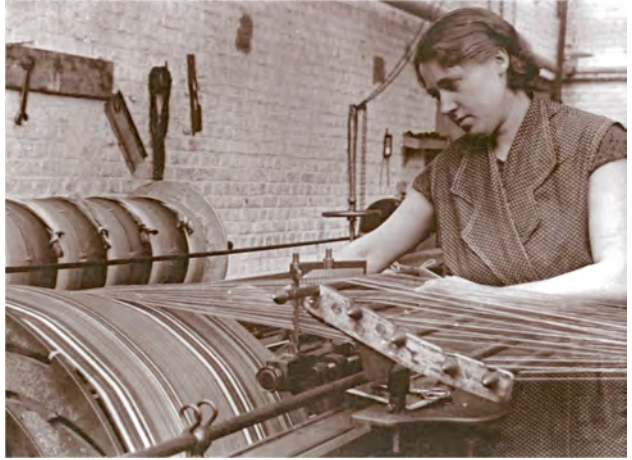
Dit Engelse gezegde geldt zeer zeker ook voor ons land, waar huiselijkheid de nationale deugd is. Op het gebied van woning-inrichting van het gehele huis vindt U bij ons, zowel in het klassieke als moderne genre, een complete en zeer uitgebreide collectie. Onze acquisiteur wil U gaarne komen bezoeken om met U de inrichting of gedeeltelijke vernieuwing van Uw interieur te bespreken en daaromtrent deskundig voor te lichten.

* Begroting en prijsopgave gratis en geheel vrijblijvend.

VROOM & DREESMANN
Uw Warenhuis

LEEUWARDEN SNEEK

bloemenzaak tot 1972. Mijn pa las toen een advertentie van een weeffabriek in Strijen die toen pas geopend zou worden, en personeel zocht: wevers met recht op een interne opleiding. Dat lukte dus!” Ik merkte wel op, dat ze dan wel dagelijks moest reizen. Dat had ze er wel voor over. Wat wel heel bijzonder was, dat ze gemotiveerd was, omdat haar grootmoeder een groot weefgetouw had. Ze had er aan “geroken”. “Ik was dus 18 jaar en toen één van de jongsten. Na de opleiding kreeg ik er steeds meer zin in. Ook wilde ik weten hoe en waar het weven ontstond, zodat ik me met de hele geschiedenis bezig ging houden.” “Maar het werk zelf in die fabriek, het weven, is ook interessant, denk ik”, haar onderbrekend. “Dat is zo, maar wilt u ook een kopje koffie?” Mét koffie ging ze verder en vertelde, dat het mooi werk was, technisch en creatief. Naarmate de weeftechniek steeds machinaler werd, nam het lawaai wel toe, er stonden nogal wat getouwen. Eenvoudig waren b.v. de handdoeken terwijl gordijnen en tapijten ingewikkeld waren te weven. “De laatste 10 jaar was ik werkzaam als chef van een grote afdeling. In 2014,

Klara druk bezig in 1982

dus kort geleden, nam ik afscheid.” “Hoe bent u in Leeuwarden beland?”, vroeg ik. “Mijn familie in Dordrecht was inmiddels verdwenen en een broer van me woont in Westeinde, dat was een goede reden voor mij om naar Friesland te verhuizen in 2014. En daar heb ik geen spijt van. Maar meneer Holland, wat zou ik u graag over het weven willen vertellen en over de historie van dit ambacht!” “Ja”, zei ik. Ik maakte haar duidelijk, dat dan mijn verhaal te lang wordt. “Anne, jammer, want het is een interessant beroep met een rieke historie, denk ik”, zei Driekus. Ze zei nog wel, dat het weven om schering en inslag draait, dus vastgezette verticale draden waar tussendoor met een spoel draden horizontaal geweven worden. De moeilijkheid is echter om al wevend

**Jouw
bedrijfssucces
is mijn
focus**

De Ondernemersspiegel

Helpt ondernemers met
het opstarten, professionaliseren
en innoveren van hun bedrijf.

Rina Ruiter
06-83 605 339

info@deondernemersspiegel.nl
www.deondernemersspiegel.nl

Loodgietersbedrijf

Voor al uw

- sanitair
- gas- en waterleidingen
- alle lood-, zink- en
mastiekwerken

Telefoon

058 2129636 - bgg 2135246

werkplaats: Mr. P.J. Troelstraweg 159

**Pedicurepraktijk
Marian Relleke**

*Voor een complete voetverzorging
Op afspraak ook bij u thuis.*

*Ingroeiende nagels, eelt, likdoorns,
schimmel (mycose) nagels,
afsluiting van behandeling met voetmassage.*

Lid Provoet.

**Frans van Mierisstraat53
Leeuwarden
Tel: (058) 2136338
Mob: 06-22121339**

ProVOET
Landelijke Organisatie voor de
Voetverzorging / Pedicure

*Kom je gezellig
bij ons
spelen?*

Gastouderopvang Pardoes, biedt opvang aan kinderen tussen
0 en 12 jaar oud. Voor meer info: lusannewoltjer@versatel.nl
of bel: 058-2139272 / 06-38436366 • LRK nummer: 614859311.
Of bezoek de site: <http://gastouder.lusannewoltjer.nl>

een patroon of b.v. een schilderij te weven. Van oorspronkelijk handwerk verschenen later elektrische en ook nog automatische weefmachines. Het bedienen daarvan vereiste nog meer vaardigheden.

“Mevrouw Jong, ik heb het gesnapt en wil u tenslotte bedanken, ook voor de koffie-met-cake. Ik hoop, dat u zich wat thuis blijft voelen in onze buurt”, zo sloot ik af.

“Sèg Anne, nog even dit voor we afrekene en fut-gaan: Ik was saterdagmiddag, 23 april even te kyken in ut Simon de Vliegerparkje, waar su groate skoanmaak hielden en oek nog nieuwe planten en struukjes plantten! Geweldig. Ik hew ut nog in’ e rug, andus had ik wel met deen. Dur waren 16 meensen komen. Dus dat lukte wel. De hoeveulheid rotsooi viel

met, sei de “leidinggevende” Jobs: 5 groene containers en een halve gryze. Om half vijf was ut, na een frisdrankje, weer achter de rug. Seer geslaagd! Maar een week later werden er al weer so’n 6 plantsjes stalen!”

“Jammer, Driekus, maar via een andere bron, myn buurman, hoorde ik, dat de gemeente aardig wat ligusterhaagplanten heeft gezet bij de speeltuin en het voetbalveldje.” “Dat is iets “om over naar huus te skrieven” sò te sègen.”

Nadat we in De Basuin betaald hadden, namen we afscheid en spraken af, als er wat bijzonders te melden is, dan maar even mailen. Modern toch?

Dit was weer (bijna) een eindeloos verhaal. Ik groet u.

Anne Holland

ELRIKE VENINGA BEGINT MASSAGEPRAKTIJK

Op 1 april van dit jaar gingen de deuren open van ELVE Massage – Massages en behandelingen voor lichaam en geest, de massagepraktijk van Elrike Veninga. Je kunt er genieten van een overheerlijke en welverdiende ontspanningsmassage of je kunt je laten gaan in de prachtige, spirituele Hawaïaanse Lomi Lomi massage. Maar er is meer mogelijk, zoals een pijn reducerende behandeling bij fybromyalgie of gewrichtspijn, bedrijfsmassage of massage aan huis(leuk voor een verjaardag). Voor bewoners van de Hollanderwijk is er nu zelfs een speciale actie. 20% korting op 1 massage naar keuze per persoon. Deze aanbieding is geldig tot 1 oktober.

Voor meer informatie: www.elvemassage.nl, info@elvemassage.nl
Wassenberghstraat 3, 8932 GM Leeuwarden, 06-40058161

NATUUR IN DE WIJK

door Antoon Groenewoud

Als ik met deze aflevering begin (12 mei jl.), dan genieten we nog van prachtig weer in een fantastisch jaargetijde: de lente.

Dus kan ik hierna niet voorbijgaan aan al datgene wat zich afgespeeld heeft tijdens dit voorjaar in onze mooie wijk.

Toen ik af en toe 's morgens in maart en april om ongeveer 5 uur, en later om half 5 een raam wijd open deed, was ik onder de indruk en tegelijk verbaasd, over het “koor” van al die MERELS dat toen te beluisteren was. Zo gemiddeld schat ik dat het wel een 10 tot 12 zangers waren!

Een vogel, die alléén zong, eind maart – begin april, was een VINK. In de bomen langs de Wijnhornsterstraat hoorde ik hem. Natuurlijk hoopte ik dat het tot nestelen en broeden zou komen. Op 3 april dacht ik: “Dit wordt ‘em!”, want vanuit de hoge spar – Starterstraat 1 hoorde ik een Vink alarm slaan! Dat alarm van de Vink in die grote spar is terecht geweest, want op 14 mei zag ik dat de bewoners begonnen zijn de boom weg te halen!! Dus géén illusies meer, dag Fringilla coelebs, of skelfink!

Al weer een tijd geleden belichtte ik het leven van de HONINGBIJEN. De bedreiging van deze nuttige insecten (bestuiving!), vormde een onderdeel van de verhaaltjes. De Leeuwarder Courant berichtte op 4 april j.l. dat ook de HOMMELS het slachtoffer worden, volgens een rapport van IVCN. Een kwart van de soorten hommels wordt ernstig bedreigd! Oorzaken: Intensieve landbouw en gebruik van bestrijdingsmiddelen, waaronder neonicotinoïden! Ik hoop, dat de bloemen in onze tuinen veilig zijn en blijven voor deze insecten, dus zonder giftig zaad.

Dan tóch weer over een vogel: Vrij regelmatig fiets ik door het “natuurgebied” De Potmarge. Zo ook op 5 april. Dat er dikwijls Grote bonte spechten te zien en te horen zijn, is wel bekend, maar op die morgen “trommelde” er ééntje zo luid, dat je het mogelijk op de Hollanderdijk had kunnen horen!... Het gebeurde denk ik op een dikke holle tak.

Niet alleen spechten zijn actief in de natuur, maar ook vrijwilligers uit onze Hollanderwijk. Waar? In het groen van het Simon de Vliegerpark. Op 23 april werd er, behalve aan een schoonmaak-actie, ook tijd en energie en “flora-liefde” besteed aan het planten van 17 struikjes en 't zaaien

van een kruidenmengsel. Wat we daarvan kunnen verwachten zal blijken. De struiken kunnen de omgeving daar straks een fleurig aanzien geven. Er zijn struiken bij, die prachtig bloeien zoals de krenten-boompjes en later kunnen we hazelnoten zoeken. Voor vlinders, honingbijen, hommels en andere insecten zijn er meer perspectieven door deze uitbreiding ontstaan. (Voor meer gegevens over de struiken: zie achterop deze wijkkrant.)

Het voorjaar is niet alleen de tijd dat alles weer groen wordt en veel bloemen ontluiken, maar ook het moment waarop diverse vogels uit het zuiden in onze buurt terugkomen. Het is dan ook steeds weer een "feest" als we de eerste HUISZWALUWEN zien vliegen. Gerrit Tuinenga zag op 30 april vier vogels bij het "Emplacement" rondvliegen.

Die zelfde dag meldden zich 2 zwaluwen bij de nesten aan het huis van de familie Van Houten, Hollanderstraat 20. Ze verdwenen wel weer een paar dagen, maar na nóg een paar dagen kwamen ze terug. Vorig jaar waren ze er al 6 dagen eerder! Daarvóór waren de aankomst- data: 2012 : 26 april, 2013 : 3 mei, 2014 : 19 april. *)

Ook vogels ontkomen niet aan ziektes. De familie Pasveer zag op de Nieuwe

Huiszwaluw

Hollanderdijk een EKSTER, die niet in orde was. De vogel zocht even later "troost" bij een zieke poes. Die lag op een bank en de Ekster wipte er onder. Dit was op 9 mei.

Dan weer even terug naar de plantenwereld: De gemeente is van plan, om de komende herfst in het Simon de Vliegerparkje zaad van de Ratelaar te zaaien! Deze plantenfamilie, Rhiantus, bestaat uit de Kleine-, Harige- en Grote Ratelaar (illustratie: zie volgende pagina). In de oksels van de ruw behaarde bladeren komen gele bloemen met een grote "bovenlip" met twee zogenaamde tanden. Hoofdzakelijk zijn het hommels, die in de bloemen kunnen kruipen. Ze bloeien ongeveer van mei tot soms augustus en de planten worden, afhankelijk van de soort 60-80 cm hoog.

Als de vruchten (doosjes) rijp zijn, dan is door te schudden aan de plant het rammelen van de zaadjes te horen,

Ratelaar

dus het “ratelen”. Kortom, een interessante plant die meestal éénjarig is.

Tenslotte: omdat er nogal veel te melden was, stel ik het vervolg over de Lindenboom uit tot de volgende wijkkrant.

25 mei 2016

*) Naschrift: Na omstreeks 3 mei werd het weer stil bij de Hollanderstraat 20. Bovendien werden alle nesten in onze buurt niet opnieuw bezet! Hoe dit afloopt, laat ik later weten.

NOG WAT NATUUR IN DE WIJK!!

Op zondag 29 mei maakte Dora Hettinga deze foto op de Nieuwe Hollanderdijk van een koppel schapen op weg naar de Groene Ster. Ze werden begeleid door twee honden en twee herders.

ELS DOEKES BESPEELT DE NYCKELHARPA, EEN ZWEEDS SNAARINSTRUMENT

Door Els Doekes

**København
Hovedbanegård, 9 mei. Het perron staat flink vol en de trein naar Hamburg komt binnen. Ik ben bepakt en bezakt op de terugweg na anderhalve week in Zweden, en moet bij het instappen snel een goed en veilig plekje vinden voor m'n rugzak (waarin een viool tussen de vuile was), koffertje (waarin een paar Scandinavische fluiten tussen de lakens) en een onhandig en kwetsbaar stuk bagage dat op het eerste gezicht wat weg heeft van een smalle gitaarhoes. In die hoes zit m'n nyckelharpa, m'n "sleutelharp". Jawel, je kunt het je als treinreiziger ook gemakkelijker maken in tijden van vervangend busvervoer (Winschoten-Leer) en extra overstappen voor grenscontroles (Castrup), maar het instrument moest toch weer mee op reis.**

Inmiddels ben ik weer een paar dagen thuis op de Nieuwe Hollanderdijk, en heeft de nyckelharpa onder andere dienst gedaan in een repetitie van Duo NoordWest, gecombineerd met

beurtelings de kleine Zweedse doedelzak (säckpipa), de viool en de treklarmonica.

Hieronder zal ik meer over de nyckelharpa vertellen. Maar eerst: waarom speel ik nyckelharpa? Mijn meer dan gemiddelde belangstelling voor Scandinavische muziek heeft veel te maken met mijn (ex-)relatie met een Zweed, de vader van mijn twee zoons. Ook het feit dat ik al bijna m'n hele leven aan volksdansen doe, en als klassiek musicus in m'n hart eigenlijk altijd een volksmuzikant geweest ben, leidde tot specialisatie in een paar stijlen, waarvan Zweedse en Noorse traditionele dans en muziek

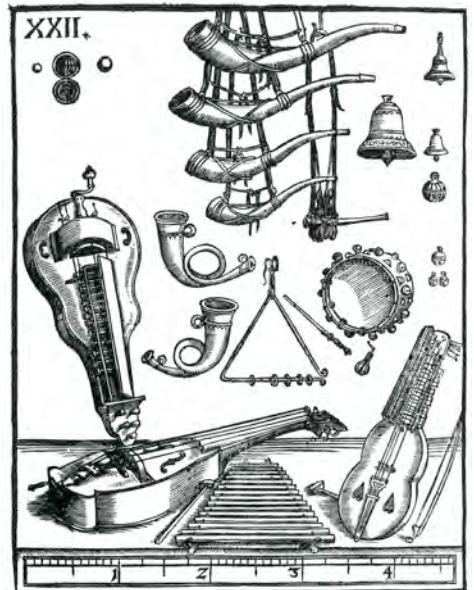
langzamerhand de hoofdmoot gingen vormen.

Oorspronkelijk moest ik me bij het uitvoeren van Scandinavische volksmuziek behelpen met instrumenten als fluiten, accordeon en baroktrombone, maar wil je echt spelen als een Noorderling, dan zijn er twee instrumenten waar je niet omheen kunt. Of eigenlijk drie, maar de Noorse hardingfele staat bovenaan de wachtlijst voor in een volgend leven. Hoewel de viool verreweg het meest gebruikte instrument in de Zweedse traditionele muziek is, behoort ook de nyckelharpa al sinds de middel-eeuwen tot het gangbare instrumentarium. Na me al een paar decennia geleden “al op gevorderde leeftijd” de kneepjes van het vioolspel en de diverse Scandinavische speelstijlen eigen gemaakt te hebben, besloot ik in 2014 toch ook maar de volgende stap zetten en contact op te nemen met Bosse Nilsson, nyckelharpa-bouwer in Nacka bij Stockholm. Gelukkig kon ik meteen via de wachtlijst nog een plaats bemachtigen op de eerstvolgende zomercursus in Tobo, want een instrument kopen is één ding, maar er technisch goed en

Ceylon Wallin

in de juiste stijl op te spelen is stap twee. Hoewel de nyckelharpa tegenwoordig (weer) op veel plaatsen in Zweden bespeeld wordt, is er een gebied waar het instrument nooit weggeweest is, waar het meeste repertoire overgeleverd is, en waar het een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt heeft. Dat is Uppland, het landschap waarin de universiteits- stad Uppsala ligt. Ook in Väster- götland, Småland en Sörmland

1. Allerley Davoren-Lyren. 2. Schlüßel-Fiddel. 4. Stroch-Fiddel. 4. Fägel-
hörner. 5. Triangel. 6. Singefugel. 7. Worenpaucltin.
8. Blocken. 9. Cimbeln: Schellen.

*Rechtsonder de nyckelharpa op een
prent uit 1620*

is het instrument wijdverbreid en zijn veel melodieën er a.h.w. voor gemaakt.

De nyckelharpa is familie van de draailier, die ook in de Nederlandse volksmuziek nog een belangrijke rol speelt. Deze komt ook voor in de oudste bronnen die ook door klassieke musici geraadpleegd worden. Bij Virdung (1511) vind je alleen een beschrijving en afbeelding van een draailier, maar Agricola (1528) en Praetorius (1620) vermelden ook de “Schlüssselfidel”, waaruit blijkt dat het instrument buiten Zweden ook bekend was.

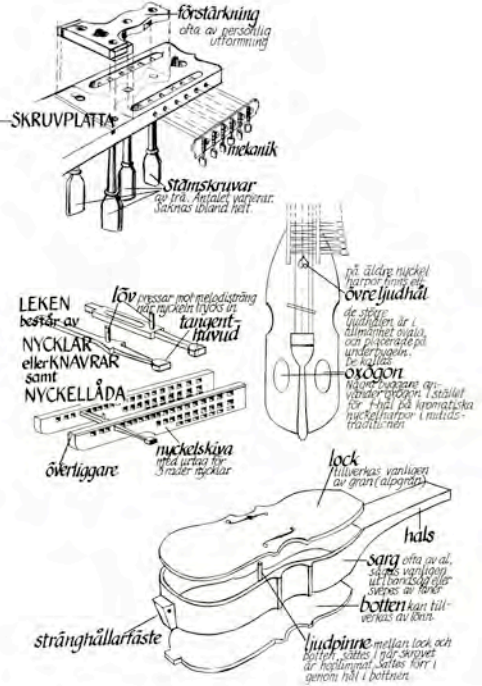
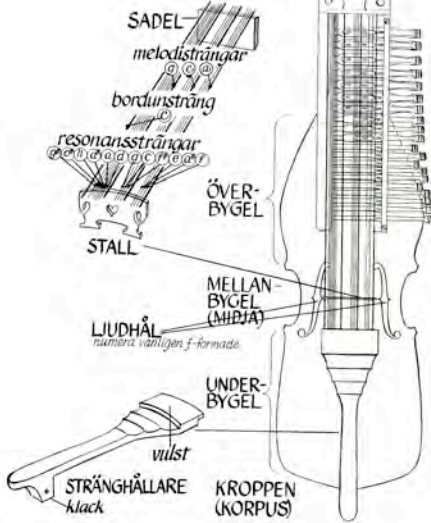
De nyckelharpa is ook te zien op oude muurschilderingen en beeldhouwwerken in kerken. De alleroudste afbeelding is te vinden op een pilaar in een kerkje op Gotland en dateert van plm. 1350. Op het internet kun je deze o.a. bekijken via www.gotland.net/plats/kallunge-kyrka

Het oudste (deels) bewaard gebleven instrument - uit 1526 - bevindt zich in het Zornmuseum in Mora (eindpunt van de beroemde jaarlijkse skiwedstrijd Vasalopp) en is te bekijken op <https://sv.wikipedia.org/wiki/Moraharpa>. Over dit exemplaar is uit oude bronnen bekend dat in 1686 een vrouw hierop speelde voor koning Karl XI. In die tijd was het instrument nog vaak vrij klein en had het slechts één of twee snaren. Ook was het

meestal diatonisch, vergelijkbaar met de witte toetsen van de piano.

Dankzij het feit dat de Zweedse bevolkingsregisters al vele eeuwen zeer nauwgezet zijn bijgehouden, weten we ook veel over de oudste speellieden en bouwers van muziekinstrumenten. Die van de nyckelharpa hadden in vroeger eeuwen vaak beroepen die varieerden van ongeschoold arbeider, houtskoolbrander, kleermaker, haringvisser, smid (zeissmid, wapensmid, hoefsmid ...), timmerman, schoenmaker, mijnwerker en boer tot boekhouder en rechter. Ook bij het noteren van (volks-)muziek rond 1900 besteedde men in Zweden en Noorwegen altijd aandacht aan de speelman zelf en z'n (haar) omgeving, waardoor we op de koop toe ook veel informatie tot onze beschikking hebben over het dagelijks en culturele leven in de dorpen en op het land. Ook zijn er honderden sappige verhalen overgeleverd, zowel over de concurrentie tussen speellieden en andere menselijke verhoudingen, als over hun ontmoetingen met trollen en andere boven- en onderaardse wezens. Zo lezen we bijvoorbeeld dat er tijdens een doopfeest ruzie ontstond over de stemming van een nyckelharpa, die iemand bij het vervoer van het instrument over het ijs verziekt zou hebben. Nadat er al rake klappen en vuistslagen over en weer waren uitgedeeld, werd de nyckelharpa als

NYCKELHARPANS DELAR

slagwapen gebruikt, waarna het nog verder uit de hand liep en het feest eindigde in een dodelijke steekpartij.

Net als bij de draailier bedient de nyckelharpa-speler de snaren niet met z'n vingers zoals bij een viool, maar door het indrukken van sleuteltjes (ook wel "knaver" genoemd, een oud woord voor een houten plugje) door de vingers van de linkerhand. In elk sleuteltje steekt weer een kleiner plugje ("löv", blaadje), dat de snaar op de gewenste plaats voor een bepaalde toon kan raken. Het sleuteltje valt, als

het goed is, door z'n eigen gewicht weer terug.

In de loop der eeuwen werd het aantal snaren uitgebreid, evenals het aantal tonen: naar een grotere omvang en chromatisch (alle "witte" en "zwarte" tonen). De meest gangbare stemming van nu is van boven af: a, c, g, met een lage c als bourdonsnaar (die alleen een c kan laten klinken). Verder heeft de huidige nyckelharpa 12 resonanssnaren onder de melodiestnaren, voor elke toon van het oktaaf één, die elke aangestreeken toon versterken. Deze standaardisatie

Eric Sahlström 1941

hebben we vooral te danken aan een invloedrijke speelman en instrumentenbouwer, Eric Sahlström in Tobo (1912 - 1986). Naar hem is het instituut genoemd waar permanent cursussen gegeven worden aan nyckelharpa-spelers uit heel Zweden, maar ook uit het buitenland, en waar ik de komende zomer voor de derde keer op cursus zal gaan.

Vaak denken mensen die viool spelen dat ze er wel even nyckelharpa bij kunnen doen. Maar het instrument vereist een heel andere houding en speeltechniek. Het instrument wordt, als je op de traditionele manier speelt, met een band om je hals gehangen (even wennen aan het niet geringe gewicht) en met de rechter-elleboog tegen de borstkas geklemd.

Het korte strijkstokje wordt anders vastgehouden dan een vioolstok en kan niet in een hoek van 90 graden over de snaren gaan, want dan steekt de speler zichzelf in de hals. Zelfs de buikspieren worden ingeschakeld om de hoek waarin het instrument hangt te variëren, als je van de ene snaar naar de andere gaat.

Toen ik twee jaar geleden voor het eerst met mijn nieuwe instrument thuiskwam, wachtte mij meteen een teleurstelling. Het klimaat in Zweden is gemiddeld wat droger dan in Nederland, en dat tikt des te harder aan als je ook het verschil tussen een zwaar geïsoleerde flat en een oud huisje op de Nieuwe Hollanderdijk erbij in aanmerking neemt. Binnen een week zaten een paar sleuteltjes om de haverklap muurvast als ik ze één keer ingedrukt had, en kon ik alleen nog deunen oefenen waarin de betreffende tonen niet voorkwamen. Dat was behoorlijk frustrerend, maar aan de andere kant ook geluk bij ongeluk, want zo moest ik in feite wachten met het echte spelen tot op de zomercursus in Tobo, wat m'n speeltechniek achteraf gezien ten goede kwam. Bosse verhielp intussen het euvel door het instrument helemaal uit elkaar te halen, de sleuteltjes met mes en vijl wat smaller

te maken, en mij les te geven in het uitvoeren van dezelfde procedure.

De nyckelharpa wint nog steeds aan populariteit, zowel in Zweden als daarbuiten. Veel Zweedse spelersverenigingen organiseren cursussen en speelgroepen, en op festivals is de nyckelharpa alom tegenwoordig op de podia en in het spontane samenpel. Op 29 mei ga ik mijn nyckelharpa voor het eerst inzetten op ons Zweedse bal in Brussel, omdat we dan een dansvorm gaan aanleren waarvoor veel melodieën daarop goed passen: de slängpolska. Dat betekent wel weer

een hoop gesjouw op reis, maar nog meer speel- en dansplezier!

Hieronder nog een paar webadressen:

www.facebook.com/DuoNoordWest/

<http://bonilsson.se/>:
de instrumentenbouwer

Bouw Trend Leeuwarden

- ***Renovatie***
- ***Innovatie***
- ***Interieurbouw***
- ***Nieuwbouw***
- ***Aan- en verbouw***
- ***Serres***
- ***Bouwbegeleiding***

***Pôllepaed 8,
058-2667629***

***9083 AA Snakkerburen
06-53817156***

SCHOONMAAKACTIE IN HET SIMON DE VLEGERPARKJE OP 23 APRIL

Met een enthousiaste ploeg ging de stofkam door het parkje. In twee uurtjes was het gepiept en lag het er weer netjes bij. Regelmatig maken sommige buurtbewoners zomaar even een slagje door het parkje om de ergste dingen op te ruimen. Ook mensen van De Cande doen dit regelmatig. Daarom was het deze keer zoveel sneller klaar. Werden twee jaar geleden nog vijf containers zwerfafval opgehaald, nu waren het slechts drie.

In opdracht van de gemeente zijn er planten en struiken in de grond gezet, zie achterop dit boekje. Jammergenoeg zijn er meteen een aantal van gepikt.

Zie ook 'Natuur in de wijk' op pagina 26 en de achterkant.

Hèt juiste adres voor

- De lekkerste belegde broodjes
- Oranjekoek, vers opgespoten, klaar terwijl u wacht
- Meer dan 40 broodsoorten
- Koffie, thee, cappuccino, espresso met natuurlijk iets lekkers erbij
- Een gezellig praatje
- Een enorm assortiment koek en bonbons
- Vers gebakken croissants, harde bollen en stokbrood, de hele dag door
- Ruime openingstijden
- Bestellen via internet

Dus graag tot ziens bij Bakkerij Schuurmans, al vanaf 07.00 's ochtends geopend!

Schrans 145, Leeuwarden, www.bakkerijschuurmans.nl
058-2159002

Tijd voor een voorjaars schoonmaak voor uw computer!

Wordt uw computer ook trager in de loop der tijd, maakt wat meer lawaai, loopt weleens vast, of wilt u bovenstaande problemen graag een stap voor zijn?

Eens per jaar opschonen van de computer draagt bij aan het probleemloos functioneren, voorkomt dat kleine problemen grote problemen gaan worden en maakt uw computer vaak sneller.

De voorjaars schoonmaak omvat de volgende activiteiten:

Verwijderen van ongewenste programma's	Uitgebreide scan op virussen
Opruimen van het register	installeren van updates
Controle van de belangrijkste onderdelen	Fysieke schoonmaak van de computer

Deze complete voorjaars schoonmaak voeren wij uit voor slechts €49,95!

In de Hollanderwijk wordt uw computer bovendien **GRATIS** losgekoppeld en afgehaald.

Na de voorjaars schoonmaak wordt de computer weer bij u gebracht en aangesloten op bijvoorbeeld uw printer, scanner en internetverbinding

Neem voor een afspraak snel contact met ons op via 0566 - 65 1204, of mail naar voorjaar@webish.nl

WEBISH
ict

Kijk voor al uw computerapparatuur op:

WWW.WEBISHICT.NL

DE JEUGD VAN EMIELEKE

interview met Emilie Roelofsen

door Roel Swart

Vorig jaar heb ik voor het QR-codeproject van Stichting Toekomstverkenning Hollanderwijk 2015 onze buurtgenote Emilie Roelofsen geïnterviewd. Ik was onder de indruk van wat ze me te vertellen had. Dit werd versterkt door haar mededeling dat ze bezig was met het schrijven van haar levensverhaal in boekvorm. Onlangs trof ik haar weer en vertelde ze dat het eerste deel gereed was. 18 april jongstleden was een belangrijke dag voor Emilie: op die dag werd haar moeder 90 jaar. Emilie gaf haar moeder die dag het eerste

exemplaar van het door haar geschreven boek “De jeugd van Emieleke”.

Emilie Roelofsen werd “op een donkere koude ochtend om 6.40u geboren, op 18 december 1948. In Nieuw Weerdinge vallend onder de gemeente Emmen”. Dit is te lezen op bladzijde 3 van haar boek. Een jaar eerder was daar haar broer Peter geboren. Omdat haar vader, die predikant was, werd gevraagd om dominee te worden in een kerk in Slikkerveer, een dorpje vlakbij Rotterdam, verhuisde het gezin daar

naar toe, waar haar broer Hans (1950) en zus Hanneke (1956) werden geboren. Nadat het gezin naar Harlingen verhuisde waar vader Roelofsen behalve predikant ook directeur van de Sociale Werkplaats werd, kwam er in 1958 nog een zusje: Eva. Nog weer later verhuisde het gezin naar de pastorie in Kimswerd. Daar heeft Emilie gewoond totdat ze het huis uit ging. Ze volgde een opleiding mbo Inrichtingswerk. Aanvankelijk ging ze werken in de verpleging. Hier vond ze haar draai niet, waarna ze begeleider van uit-huis-geplaatste kinderen werd; dat gaf haar veel meer voldoening. Ze heeft onder andere gewerkt in Tjallingahiem.

Emilie is twee maal getrouwd geweest. Met de scheiding van haar tweede man, met wie ze twee kinderen kreeg, had ze het dusdanig moeilijk dat ze niet meer in staat was om in loondienst te werken: ze belandde in de WAO. Inmiddels was ze met haar beide kinderen, een jongen en een meisje, verhuisd naar Achter de Hoven. En daar overkwam haar het ergst denkbare wat je als ouder maar kunt overkomen: op 27 januari 1985 verdronk haar toen tienjarige zoon Pieter in de Potmarge, waar hij en zijn

jongere zusje Nienke op het ijs liepen. Pieter trapte op de randen van een wak, verloor zijn evenwicht en kwam onder het ijs terecht. Haar leven was in puin, vervuld van schuldgevoelens.. Jarenlang werd Emilie gekweld door nare gedachten. Het verdriet was zo sterk dat een gelukkig leven niet meer aan de orde was. Uiteindelijk wist ze er bovenop te komen. Om los te komen van de buurt waar ze woonde, verhuisde ze in 1994 van Achter de Hoven naar de Hollanderwijk om een nieuw leven op te bouwen. Dit is haar gelukt, mede dankzij meditatie.

Om uit de nare gedachten te komen adviseerde een arts haar om de ervaringen van zich af te schrijven. Zo kwam ze op het idee om een boek te schrijven over haar overleden zoon.

Ze beseftte echter dat daar veel aan vooraf was gegaan. Vandaar dat ze besloot boeken te schrijven over alle periodes in haar leven. Het eerste deel is nu dus gereed. Het gaat hier om een proefuitgave. In totaal zijn 10 exemplaren gedrukt bij STIP van Paul Pasveer, bestemd voor de familie. In het boek staan stukjes tekst met daarbij door haarzelf gemaakte tekeningen. Ik heb de proefuitgave gelezen en ben getroffen door de eenvoud waarmee Emilie Roelofsen op een prettig leesbare manier haar jeugd beschrijft en tekent. Emieleke is haar officiële geboortenaam.

Emilie heeft contact met Joop de Boer uit Franeker, bij wie ze acht jaar geleden een cursus Theta healing gevolgd, een manier om met je innerlijke gevoelens om te gaan. Hij is bereid om het boek uit te geven. Momenteel is ze bezig met aanpassingen, onder meer tekstueel. Verder komt er een voorwoord in en op de achterkant van de omslag komt een samenvatting.

voor muzieklessen en meer

doedab

de Boer & Beukema

Muziekles in Huizum:
Keyboard/Piano, Orgel,
Viool en Kleuterviool

www.doedab.nl

enthousiast - gediplomeerd - ervaren

KATTENPRAAT – 4

door Antoon Groenewoud

De vorige keer eindigde ik met de aankondiging verder te gaan met de voortplanting.

Eerst wil ik even terug-komen op “lapjes” die in de bek zitten van deze katten. Dat die heel ruw zijn en mede geschikt zijn om vlees van botten te schrapen, wisten jullie al. Dat er echter óók een vissoort is, die ook zo’n tong heeft, weet ik sinds kort! Dat is nl. de Pirarucu, de grootste zoetwatervis van deze aarde, zo’n 3, 5 meter lang en 200 kg qua gewicht! De bijzonder ruwe lange tong gebruikt de Pirarucu om in combinatie met zijn scherpe tanden, vissen te grijpen in het Amazonegebied.

Maar nu snel terug naar de Wilde Katten, want daar is nog genoeg over te vertellen. Met name wat de zintuigen en de verdere bouw betreft, samengevat: alles voor de jacht! Wat de Wilde Kat daarvoor ter beschikking staat, heb ik al deels verwoord, maar over de rest wat later in deze rubriek. Want, voordat het dier op jacht kan gaan, moet ie eerst ter wereld komen! Dus, daarom eerst de interessante voortplanting. Het gebeuren start met de Wilde

Wilde kat

Kat-mannen, die lange tochten maken, om een dame-kat te zoeken. Ze zijn krols (paarlustig) en komen ze “collega’s” tegen, dan volgen er vaak gevechten! Nadat dan de vurige wens van een ontmoeting vervuld is, volgt de paring. Daarna gaat het stel ieder zijns weegs, want samen doen ze verder toch niets. Deze bronstijd speelt zich af tussen medio februari en eind maart. Tijdens de draagtijd, ongeveer 9 tot 10 weken, legt het vrouwtje in de buurt van haar schuilplek of “nest”, ’n voedselvoorraad aan, om te voorkomen dat ze na de geboorte van de kleintjes te ver weg moet, om prooien te vangen. Wel uitgekookt, zo ’n Wilde Kat. Na die tien weken dragen, zal zij 3 à 4 kleintjes baren. Omdat de schuilplaats nu niet bepaald ideaal is, gaat de moeder na ongeveer 3 tot 4 weken,

de Pirarucu

het kroost verhuizen naar een (verlaten) dassenhol of dat van een vos: lekker smûk. Dan komt het moment, zo ongeveer na een week of 10, dat het vrouwtje de jongen “uitnodigt” mee op jacht te gaan, onder het logische motto: “Jong geleerd is oud gedaan”. Pas na 5 maanden mogen de nieuwe katten zich zelfstandig noemen, maar helemaal

volgroeid zijn ze pas als ze 2 jaar oud zijn.

Zo, dit was het “tijdschema” van de voortplanting. Een proces, waar wij als mensen niets, of heel weinig van te zien krijgen in meestal dichte bossen.

Autorijschool De Frosk

- Gedegen, persoonlijke opleiding.
- Praktijklessen in wagens met versnelling en automaat.
- Theorieles klassikaal, individueel of thuisstudie.
- Compactopleiding met slaagarantie.
- Ben je geslaagd, dan krijg je gratis een dag een Toyota Aygo mee.
- Autorijschool De Frosk bestaat al sinds 1978.

Annelies Dijkstra
Ereprijs 76
8935 JK LEEUWARDEN
(058) 288 49 59

Tilda de Haan
Vincent van Goghstraat 5
8932 LD LEEUWARDEN
(058) 2160183

www.defrosk.nl   defrosk@kpnmail.nl

van **Assendelft**

Schrans 69
LEEUWARDEN   Tel. 058-2887800
www.vanassendelfthaarmode.nl

Voor Hem en Haar

Great Lengths
haarverlenging

MAATSCHAPPELIJK WERKSTER ANNE MANTEL SPECIALISEERT ZICH IN VERLIESBEGELEIDING

door Frank Roffel

Dit jaar verwelkomde de Hollanderwijkkrant ondernemster Anne Mantel, die d.m.v. een advertentie haar diensten aanbiedt als verliesbegeleidster. Ons aanbod om eens wat meer te vertellen over haar bezigheden, accepteerde ze graag en daarom toog een medewerker van deze krant richting Emmakade N.Z. 59, waar zij op 3 hoog een smaakvol ingerichte werkruimte heeft.

Ik voelde me meteen bij haar op me gemak en gaande het gesprek werd me duidelijk dat Anne goed kan luisteren en vriendelijk is, onmisbare kwaliteiten in haar werk. Ze heeft 25 jaren als maatschappelijk werkster gewerkt bij diverse instellingen en ontdekte dat verliesbegeleiding haar bijzonder boeide. Op haar website is te lezen dat iedereen met rouw en verlies te maken krijgt in zijn of haar leven. Denk daarbij niet alleen aan het verlies van een partner door echtscheiding, of nog definitiever het overlijden van de levenspartner, kind

of ouder, maar zo lezen we op de website dat ook verlies van gezondheid bij een (chronische) ziekte of beperking een behoorlijke impact kan hebben. Het moeten missen van toekomstperspectief en verwachtingen, het verloren gaan van zekerheid in een nieuwe levensfase (overgang, kinderen uit huis, pensioen) of niet meer kunnen werken door ziekte, ontslag, pensionering en reorganisatie zijn ook vaak zeer ingrijpend voor individuen. Oudere mensen moeten tenslotte nog met een speciale vorm van verlies leren leven: het onophoudelijke verlies, zonder dat er iets voor terugkomt. Deze omstandigheden zorgen nog wel eens voor psychische chaos, waarbij men zichzelf kwijt dreigt te raken. De balans is zoek en draagkracht en draaglast komen te ver uit elkaar te liggen. Het is dan mogelijk om met behulp van een aantal gesprekken met Anne het leven weer op de rails te krijgen. Men maakt een afspraak, die meestal binnen 4 werkdagen tot een afspraak leidt en tijdens het eerste gesprek wordt er dan bekeken waar de hulpvraag zo precies mogelijk op neerkomt. Praten is een erg belangrijk middel om een proces in gang te zetten en vooruitgang te boeken. Ook hulpmiddelen als schrijven en ontspanningsoefeningen worden door de rouwdeskundige gebruikt. Er wordt een werkwijze afgesproken, die

duidelijk maakt welk doel de hulpvrager wil bereiken. De persoon in kwestie kan altijd zijn of haar verhaal vertellen, zonder dat daar een oordeel over wordt geveld. Uit de reviews van ex-cliënten en verwijzers (vermeld op de website) blijkt dat de hulpvragers en collega's van Anne dik tevreden over haar functioneren zijn. Ze kan dicht bij mensen staan, heeft de rust en aandacht met een luisterend oor, en ook behoudt ze het overzicht. Haar collegae zien haar als een betrouwbare en flexibele professional.

Anne is gespecialiseerd in rouw- en verliesbegeleiding en sinds ze 4 jaar geleden voor zichzelf is begonnen is het een lopende onderneming gebleken. In de regel heeft ze 5 tot 8 gesprekken van een uur nodig om mensen te leren weer in hun kracht te komen staan. Anne kan desgewenst ook bij mensen thuis komen. De kosten van de consulten worden bij een aanvullende verzekering van de Zorgverzekeraar voor een groot deel vergoed. Zie hiervoor uw eigen polis.

Contactgegevens:

Anne Mantel
Emmakade 59, 3^e etage
8921 AG Leeuwarden
06-497 68 479
E-mail: info@annemantel.nl
Website: www.annemantel.nl

DE PIZZA ZUSTER (5 EN SLOT)

- door Hielke Houtsma

Merel heeft die ochtend in de verste verte niet kunnen vermoeden, dat niet alleen haar werkdag, maar ook de rest van de dag op een bizarre wijze zou gaan verlopen. Maar ook haar leven zal spoedig een andere wending nemen.

Met een hondsmoe gevoel en zeurende hoofdpijn rijdt Merel het ziekenhuisterrein af. Ze merkt niet eens dat de helderblauwe lucht van eerder die ochtend plaats heeft gemaakt voor een donker dreigend wolkendek, waaruit de eerste dikke regendruppen naar beneden beginnen te komen. Voor het instappen heeft ze gezien, dat het half twee is. Merel begrijpt er nog steeds niks van. Wat ze zich nog kan herinneren is, dat er na de eerste lange operatie even tijd was om een kopje koffie te drinken. Op verzoek van de teamleider had ze ermee ingestemd om bij de tweede operatie de anesthesie te doen. Ze kan zich nog herinneren dat kort na aanvang van de tweede operatie de ruimte om haar heen was begonnen te draaien. Op het moment dat ze weer bij haar positieven kwam, lag ze in een van de behandelkamers op de Spoedeisende Hulp. Na daar meer dan een uur te hebben gelegen, had de arts haar laten weten, dat het

verantwoord was om met eigen auto naar huis te rijden. Merel heeft wel het advies gekregen om het tenminste de eerste vier weken rustig aan te doen.

Fokelien en Fokke zitten net in hun dienstauto als de eerste dikke regendruppels op het voorruit te zien zijn. Ze hebben voor de zekerheid even bij de woning aangebeld. Je weet maar nooit. Stel dat de vrouw, die ze nodig moeten spreken, haar auto juist vandaag voor onderhoudsbeurt in de garage heeft, en daarom maar een vrije dag heeft genomen. De regen komt inmiddels met bakken uit de lucht vallen, als ze in hun comfortabele dienstwagen nog even de strategie bespreken, die ze zullen hanteren als de vrouw verschijnt. Ze zijn voorbereid op een aantal uren posten. Hoewel ze wel gewend zijn geraakt aan uren van posten, geven ze wel de voorkeur aan mooi droog weer, wat absoluut nu niet het geval is. Om goed zicht te houden op wat zich buiten afspeelt laat Fokelien de ruitenwisser regelmatig de voorruit regenvrij maken. Maar echt helpen doet dat niet. Het uitzicht wordt door de alsmaar heviger wordende regen er niet bepaald beter op. Fokelien schrikt zichtbaar als Fokke met een

ruk overeind schiet. Dan zien ze de donkerblauwe Fiat 500 van de vrouw in hun achteruitkijkspiegel verschijnen. Nadat de vrouw haar auto naast hun dienstauto tot stilstand heeft gebracht, aarzelen ze ondanks de hevige regen geen moment, en verlaten hun auto. Binnen luttele seconden staan ze naast de vrouw, die inmiddels ook haar auto heeft verlaten, en vervolgens aanstalten maakt, om in een draf haar woning te bereiken. Geschrokken kijkt ze beurtelings Fokelien en Fokke aan, als ze door de beide ambtenaren wordt aangesproken. Nog beduusd van de onverwachte ontmoeting neemt de vrouw op uitnodiging van Fokke vervolgens achterin de dienstauto plaats.

Een kwartier later parkeert Fokke de dienstauto in een vrij parkeervak aan de zijkant van het ziekenhuis. Als Fokelien op de buitenbel van het mortuariumgebouwtje drukt, klinkt het akelig schelle geluid van de bel door de holle ruimte van de gang. Luttele ogenblikken later opent Pieter, een van de vaste mortuarium-medewerkers de buitendeur, en begroet zijn bezoekers met een korte knik. Fokelien en Fokke hebben liever te maken met Pieter's collega Trijntje, die altijd even opgewekt is, maar bovenal veel meer gevoel voor piëteit heeft dan de veel stuggere Pieter, die nogal eens bot uit de hoek kan komen

op momenten dat botheid niet bepaald gewenst is.

Merel, die tussen Fokke en Fokelien in staat, draait even haar hoofd weg, als Pieter het laken aan het hoofdeinde van de baar optilt. Als ze vervolgens naar het dode gezicht kijkt, knikt ze kort, als teken van herkenning en draait zich vervolgens om naar Fokelien, die haar troostvol in haar armen opvangt. Fokelien heeft met Merel te doen, als ze Merel zacht hoort snikken. Intussen kijkt Fokke wat verlegen om zich heen. Dit soort emotionele momenten is niet bepaald zijn ding. Met een kort hoofdknikje laat hij Pieter weten, dat de lade met daarop het lichaam van Merel's broer Nico weer teruggeschoven kan worden. Tijdens de confrontatie heeft Fokke driftig nagedacht, hoe hij en Fokelien de situatie in Merel's woning aan zullen gaan pakken. Fokke besluit voor zichzelf om straks, nadat ze het ziekenhuis hebben verlaten maar gelijk door te pakken, en Merel te verzoeken medewerking te verlenen bij het instellen van een onderzoek naar de vervuiling in haar woning. De stortbuien van de afgelopen uren zijn inmiddels overgegaan in een miezerige regen als Fokke de donkerrode dienstwagen in de nabijheid van Merel's woning heeft geparkeerd. In tegenstelling tot de heenreis, die zeer zwijzaam verlopen is, is het Fokelien tijdens de rit terug gelukt Merel aan het praten te

krijgen. Bij Fokke was daardoor een bevrijd gevoel ontstaan. Nu hoefde hij Merel niet te bewegen om medewerking te verlenen bij een onderzoek naar de situatie in haar huis. Door op een ontspannen en betrokken wijze wat vragen te stellen, was het zijn collega Fokelien gelukt om aardig wat achtergrondinformatie los te peuteren omtrent haar leven en wonen. Met gebogen hoofd en vol schaamte heeft Merel Fokelien verklaard, dat haar woning binnen een puinzooi is. Maar ook, dat zij, net als bij haar overleden broer Nico het geval was, het leven niet op orde weet te houden. Als Merel in haar schoudertas op zoek is naar een tissue, ziet ze de brief met het ziekenhuislogo. Zonder enige terughoudendheid pakt ze de ongeopende brief uit haar tas en overhandigt deze aan Fokelien.

Overgave

‘Kijk niet naar de rommel’, zegt Merel verontschuldigend, zich diepschamend als Fokelien en Fokke midden in haar woonkamer staan, en de situatie in zich opnemen. Op de grond tegen de muur onder de klok ziet Fokelien zeker een tiental lege sherryflessen liggen. Fokke heeft inmiddels een aanzienlijke stapel ongeopende post op de grote tafel ontdekt. Een tafel die eens een eettafel moet zijn geweest. Op verzoek van Fokelien heeft Merel de

gordijnen iets opzij geschoven, zodat ze bij daglicht een beter beeld kunnen krijgen van de enorme puinhoop die er in de woonkamer heerst. De stoelen liggen vol met boeken, tijdschriften, kranten, en niet te weinig aan kledingstukken. Fokelien en Fokke hebben Merel vriendelijk bedankt voor het aanbod om te gaan zitten. Terwijl Fokelien de chaos in de woonkamer in zich opneemt ziet ze Merel met betraande ogen en geheel aan met de situatie, bij het raam staan. Hoewel ze wel het een en ander gewend zijn, raakt het Fokelien behoorlijk. Met een warme blik in haar ogen, als teken van oprecht medeleven, knijpt Fokelien bij het voorbijgaan Merel zacht in haar bovenarm.

Stilzweigend zijn ze inmiddels in de keuken gearriveerd. Ondanks het feit dat Fokke nogal rationeel en dus zakelijk ingesteld is, schokt het hem toch ook wat hij hier ziet. Dat heeft niet zo zeer te maken met de enorme bende die in de keuken heerst, maar meer met het feit dat deze vrouw, met zo’n respectabele baan, er privé zo’n puinhoop van heeft weten te maken. Hoe langer ze in de totaal verwaarloosde keuken zijn, hoe erger de stank tot hen door begint te dringen.

Met het gesloten raam en de blauwe vleesvliegen nog op haar netvlies, vraagt Fokelien aan Merel of zij even boven een kijkje mogen nemen? Met

een gebogen hoofd en een kort, deemoedig knikje, geeft Merel er blijk van geen bezwaar te hebben. Ondertussen vechtend tegen een nieuwe stroom tranen, wat Fokelien niet is ontgaan, beklimmen ze, met Merel voorop, de houten en ongestoffeerde trap naar de eerste verdieping. Merel opent stilzweigend de deur naar haar slaapkamer. Tegen de lange achterwand staat een onopgemaakt tweepersoonsbed, dat er in betere tijden zeker heel fraai uit heeft gezien. Hetzelfde geldt voor de prachtige eikenhouten linnenkast, waarvan beide deuren wagenwijd open staan. De uit kleding, schoenen en niet te weinig aan allerlei soorten tassen bestaande inhoud, puilt brutaal naar buiten. Op de kast ligt een dikke laag stof van minstens een jaar oud, als het niet langer is? Fokelien heeft het wel gezien, en is maar eens een kijkje gaan nemen in de douche annex toiletruimte, wat meer weg heeft van een ongeordend berghok. Op de plaats waar de eigenlijke doucheruimte is, ligt een grote hoeveelheid vuile was, bestaande uit beddengoed, onder- en bovenkleding aangevuld met allerlei rotzooi die beslist niet in een doucheruimte thuis hoort. Onder de vuile lakens en kleding zijn de contouren van een wasmachine zichtbaar, die zo het lijkt, al in geen tijden enige arbeid heeft verricht. Alleen de toiletpot oogt aardig schoon, wat niet opgaat voor

de bijbehorende wastafel, die vol met resten tandpasta, haren en sporen van lipstickresten zit. Fokelien vraagt zich verbijsterd af, hoe iemand in de vredesnaam hier met goed fatsoen kan wonen? Natuurlijk heeft zij dit soort situaties veel vaker gezien. Maar in die gevallen ging het veelal om mensen met een psychiatrische of maatschappelijk gerelateerde problematiek. Ontspoorde lieden, die in eenzaamheid en zonder werk en veelal met een uitkering de dag probeerden door te komen.

Fokke heeft inmiddels ook de slaapkamer van Merel verlaten en staat voor de gesloten deur van een andere kamer op dezelfde verdieping. De kamer met het uitzicht op de achtertuin. Op het moment dat Fokke de kruk van de kamerdeur in de hand heeft, hoort hij achter zich het luide snikken van Merel, die inmiddels achter hem is komen staan. Fokke heeft met haar te doen, en vraagt waarom ze huilt? "Omdat het allemaal zo vreselijk is" antwoord Merel tussen het snikken door, haar tranen met haar arm wegvegend. Fokke heeft de deur inmiddels geopend en staat op het punt de kamer te betreden, als hij tegen gehouden wordt door een muur van een ondragelijke stank. Doordat de gordijnen gesloten zijn is het stikdonker in de kamer. Gelukkig zit de lichtschaakelaar op de bekende plaats, maar na deze te hebben ingedrukt

blijft het nog steeds donker. Fokke sluit kokhalzend de deur, en richt zich tot Merel, die hem beschaamd en met ogen vol tranen aanstaart, met de vraag wat er de oorzaak van is, dat er geen licht in de kamer is? Enkele minuten later doet Fokke een nieuwe poging na eerst zijn staaflantaarn uit de dienstauto te hebben opgehaald. Ook heeft hij voor de zekerheid maar handschoenen, wegwerp overalls en mondkapjes meegenomen. In de bundel van het licht van de lantaarn wordt het pas echt duidelijk wat er aan de hand is. Fokke pakt zijn mobiel uit zijn broekzak en toetst een nummer in.

Het is half een in de nacht. Merel heeft de klok van twaalf uur gemist, althans onbewust. Als een klein zielig vogeltje zit ze ineen gedoken op haar versleten bank in de woonkamer. Met een glas whisky in haar hand, een totaal leeg lichaam en een hoofd vol met gedachten, staart ze in het niets. Ze heeft het gevoel of ze vanaf de middag van de inmiddels vorige dag in horrorfilm heeft gezeten. Met trillende hand neemt ze een slok uit haar glas. Haar ogen voelen loodzwaar, terwijl haar hoofd ieder moment uit elkaar lijkt te kunnen spatten. De beelden van de afgelopen middag en avond breken als glasscherven uiteen. Wat heeft ze zich geschaamd toen vier vreemde kerels, gekleed in blauwe weggooi-

overalls, haar woning, en daarmee haar leven binnen drongen. Met veel moeite lukt het Merel om de beelden van de rond sjouwende mannen op haar netvlies terug te krijgen. De mannen, die honderden vuilniszakken met stinkend huisvuil door het geopend raam naar buiten hadden gegooid, die vervolgens in gereedstaande containers terecht kwamen. Behalve de vuilniszakken met de stinkende inhoud, hadden die 'vreemde mannen' rond de zevenhonderd lege pizzadozen geteld. Veel pizzadozen, die tussen het stinkend huisvuil in de kamer opgeslagen hadden gelegen, bevatten nog restanten van rottende en stinkende pizza's. Doordat het vocht van het afval in de wollen vloerbedekking was getrokken, hadden de mannen van het bedrijf ook de vloerbedekking verwijderd en afgevoerd. Rond acht uur waren de mannen pas weer vertrokken. Terwijl zij door haar huis hadden gebanjerd, had Merel haar hart bij Fokelien uitgestort. Ze had haar alles verteld, vanaf haar jeugd, het misbruik door de leraar op school, tot en met de scheiding van haar ouders, later. Maar ook over haar inmiddels chronisch geworden geldzorgen en haar verborgen psychische nood, en haar angst om zich bij de hulpverlening aan te melden. Toen Fokelien over haar alcoholverslaving was begonnen, was Merel 'door het

lint' gegaan, en was in grote woede tegen Fokelien uitgebarsten. Waar zij zich wel niet mee bemoeide om haar, Merel, haar laatste 'strohalm' ook nog wel te willen ontnemen? De woede was overigens maar van korte duur geweest en had plaatsgemaakt voor diep verdriet, met de daarbij gepaard gaande huilbui, die niet meer leek op te houden. Uitgeput had Merel zich vervolgens overgegeven en had ingestemd met de door Fokelien voorgestelde hulp. De klok slaat opnieuw. Merel kijkt naar de wijzers, die achter het glas van de klok lijken te bewegen als waaiend riet. Het is inmiddels half twee. Merel kijkt lodderig in haar bijna lege glas, dat voor haar op de salontafel staat. De fles met nog een kwart liter whisky staat op de grond. Ze grijpt mis, waardoor de fles bijna omvalt. Nog net op tijd weet ze de fles bij de hals te grijpen, en schenkt het laatste uit in haar lege glas. Na een slok te hebben genomen vleit Merel zich op de bank neer, en wordt

bijna gelijktijdig overvallen door een diepe slaap. Buiten is het donker en stil. Voor het eerst heeft de nachtelijke wind vrij spel door de openstaande ramen op de bovenverdieping, terwijl de blauwe vleesvliegen reeds uren daarvoor op de vlucht zijn geslagen, op zoek naar nieuw voedsel.

N.B.: Overname, kopiëren en verspreiden van (gedeelten van de) tekst is zonder toestemming van de auteur Hielke Houtsma niet toegestaan. De gegevens van hem zijn opvraagbaar bij de redactie.

Cartridge & Toner
VULPUNT

Schrans 117
8932 ND Leeuwarden

tel: 058-2135081
fax: 058-2135824
www.vulpunt.nl

- Vullen vanaf € 3,=
- Alle gangbare printers
- Advies
- 100% garantie

Leeuwarden@vulpunt.nl

KLEURPLAAT

Het voetbalveldje werd op 23 mei schoongespoten door enkele medewerkers van de gemeente. Dat was hard nodig!

Oud papier ophalen:

Maandag 11 juli
Maandag 8 augustus
Maandag 5 september
Maandag 3 oktober
Maandag 31 oktober

DE HOLLANDERWIJK IN DE MEDIA

LEEWARDER COURANT

21 mei 2016, pag. 18

Auteur Tom Sandjick, tussen de karakteristieke hagen, met het boek over de honderdjarige Hollanderwijk. FOTO NIELS WESTRA

Duizend jaar Hollanderwijk gevangen in 117.000 woorden

GER BOSKLOPPER

LEEWARDEN De teller stopte bij 117.000 woorden. Toen was Tom Sandjick klaar met het boek *100 Jaar op de Hollanderdijk*, dat gistermiddag is gepresenteerd.

Kantoren domineren in veel steden de omgeving van het treinstation. Zo niet in Leeuwarden. Hier staat de Hollanderwijk nog fier overeind.

Slooptreiging is er wel geweest, in de jaren zeventig. Bewonersverzet bracht de beleidsmakers tot inkeer. Sterker, van de ruim 400 woningen hebben 177 huizen inmiddels de status van rijksmonument. Het wijkje is, na grondige opknappbeurten, al jaren populair bij huurders.

Het boek (304 pagina's, 500 illustraties) boekstaaf de honderdjarige historie van de wijk. Maar Tom San-

dijk, buurtbewoner sinds 1974, gaat verder terug. Zijn openingszin: „We beginnen ons verhaal rond het jaar 1000.”

Dat het boek juist nu verschijnt, is apart. De wijk bestond in 2015 honderd jaar. De verklaring: de financiering was niet rond.

De 'Stichting Toekomstverkenning Hollanderwijk 2015', initiatiefnemer, wilde beslist dat alle bewoners het boek gratis zouden krijgen. Pas in februari van dit jaar was er voldoende financiële steun om dit voornemen waar te maken.

De stichting, gestart bij het 75-jarig 'jubileum' van de wijk, houdt op te bestaan. Sandjick: „We zijn opgericht omdat we ons destijds de vraag stelden: haalt de wijk het eeuwfeest?”

In de loop der jaren zijn talrijke initiatieven ontplooid – regelmatig

beloofd met prijzen – om de wijk bestaanszekerheid te geven. De mannen van het eerste uur, onder wie Jaap Braaksma en Sandjick, vinden het nu mooi geweest.

Er komt een slotdocument, met een pleidooi voor meer gezinnen in de wijk. De kleine woningen worden tegenwoordig vooral toegewezen aan één- en tweepersoonshuishoudens, met lagere inkomens. Het kindertal daalt, met alle gevolgen voor het verenigingsleven.

Suggesties om huizen samen te voegen vinden tot dusver geen gehoor bij corporatie Elkien. Regelgeving en lagere huurinkomsten zouden deze ingreep in de weg staan.

Hoe dan ook, Sandjick zal hier 'tot mijn dood' wonen. „Dicht bijelkaar, verbondenheid, een beetje vrijgevochten, op loopafstand van het centrum. Dat vind ik prettig.”

Bezwaar buurthuis over korting terecht

LEEWARDEN Het bezwaar van het buurthuis uit de Leeuwarder Hollanderwijk tegen korting is gegrond verklaard. Goed nieuws voor de tien andere die gekort zijn.

De elf buurthuizen kregen vlak voor kerst te horen dat de gemeente wil bezuinigen, onder meer omdat de buurthuizen genoeg eigen vermogen zouden hebben. Zes (Vossepark, Huizum West, Hollanderwijk, Insulinde, Schieringen/Heechterp en

Camminghaburen) hebben bezwaar gemaakt, vier andere waren daar te laat mee.

Het is hen onduidelijk, wat de gemeente eigenlijk met vermogen bedoelt. De Hollanderwijk verscheen al voor de bezwarencommissie, die hun bezwaar inmiddels gegrond heeft verklaard. Het moet nog blijken of b. en w. dat besluit van de commissie overneemt, en of dat dan in een keer voor alle elf buurthuizen geldt.

DE STATIONSKAPPER LEEWARDEN

**STATIONSPLEIN 1
8911 AC LEEUWARDEN
TEL NR: 058-2128334**

www.destationskapperleeuwarden.nl

Sportief Wandelen in het Julianapark

Onder leiding van gespecialiseerde instructeurs van Spectrum

Dit is een veilige oefenvorm heerlijk in de buitenlucht, waarbij wandelen afgewisseld wordt met oefeningen voor het gehele lichaam. De oefeningen en wandelvormen zijn zeer gevarieerd en worden individueel aangepast. Hierdoor kan iedereen op zijn of haar niveau veilig mee doen, met en zonder fysieke klachten.

Tijd en plaats: elke dinsdag en donderdagochtend van 09.00 uur tot 10.00 uur.

Kosten: €15,00 per maand; **Leeftijden:** variërend van 50 tot ruim 80 jaar

In de groepen zien we een groot scala aan mensen met chronische aandoeningen zoals gewrichtsslijtage, ademhalingsproblemen, chronische knie- of rugklachten en reuma.

Sportief Wandelen van Spectrum Leeuwarden is al 17 jaar actief in Huizum. Als eerste in Leeuwarden is Spectrum Leeuwarden begonnen met deze vorm van conditietraining. Ondertussen is Sportief Wandelen door vele andere sport/beweegaanbieders gekopieerd. Hiermee bewijzend dat deze manier van bewegen zeer succesvol is.

*Kom een gratis proefles nemen op dinsdagochtend bij Aad van der Windt,
058-2157111 - info@spectrumleeuwarden.nl*

Iedere week in het huuske

maandag

20.00 - 23.00 Klaverjasclub

dinsdag

20.30 - 22.30 Hobbyclub
20.00 - 22.00 Tafeltennisclub
20.00 - 22.00 Naaiclub

woensdag

14.00 - 15.00 Kinderclub
20.00 - 23.00 Vrouwenclub

donderdag

20.00 - 23.30 Biljartclub 2

vrijdag

20.00 - 23.30 Biljartclub 1

**DEADLINE
HOLLANDERWIJKKRANT
22 SEPTEMBER**

Oud papier ophalen:

**Maandag 11 juli
Maandag 8 augustus
Maandag 5 september
Maandag 3 oktober
Maandag 31 oktober**

CONTACTPERSONEN

't Hollanderhuuske

Nieuwe Hollanderdijk 63, 2139687

Bestuur

Wietse Rinsma, voorzitter

Nw Hollanderdijk 61, 06-41 96 87 54

Doeke Brouwer, penningmeester

Postbus 8501, 8903 KM 06-43 75 53 11
(vacant), secretaris

Jurjen Langendijk, bestuurslid

Hollanderdijk 62, 212 59 09

Emiel van der Laag, klusjesman

Beheer huuske/coördinatie bar/sleutel

Harm en Gerda van Houten

Nw. Hollanderdijk 49, 212 62 72

Ledenadministratie

(vacant)

Biljartclubs

Albert Reen

Jan Minnema (bilj.club 2)

Nw. Hollanderdijk 45, 21381 91

Bingo-commissie

Gerda van Houten

Nw. Hollanderdijk 49, 212 62 72

Kinderclub

Gerda van Houten

Nw. Hollanderdijk 49, 212 62 72

Klaverjasclub

Jack Melein

Ritsumasyl 3, Deinum,
tot 18 u. 212 63 35; na 18 u. 215 42 82

Tafeltennisclub

Liesbeth Langendijk

Hollanderdijk 62, 2125909

Ouderenactiviteit

Dries Minnema

Nw. Hollanderdijk 45, 21381 91

Naaiclub

Grietje Koster

Stiens

Oud papier inzameling

Vacant (tijdelijk Gerda van Houten)

Hobbyclub

Gerda van Houten

Nw. Hollanderdijk 49, 212 62 72

Vrouwenclub

Mevr. de Bruin

Eekhoffstraat 1, 212 81 67

Vogelwerkgroep

Antoon Groenewoud

Waling Dijkstrastraat 5, 2165771

Redactie Hollanderwijkkrant

Paul Pasveer

Nieuwe Hollanderdijk 9, 213 08 23

Huurdersvereniging Hollanderwijk

Sita Adema

Hollanderstraat 18,

Sjakkie Jongma

Van Harenstraat 2, 212 54 19

St. Toekomstverkenning

Hollanderwijk 2015

Jaap Braaksma

Nw. Hollanderdijk 17, 2135971

Wijkagent:

Axel vd Honing

0900-8844

MEER GROEN IN ONS PARKJE

In "Natuur in de wijk" (p. 26) schrijf ik over de schoonmaakactie in het Simon de Vliegerparkje. Toen, op 23 april j.l., werden 17 nieuwe struikjes geplant.

Om daar wat "kennis" mee te maken en om te weten wat we mogen verwachten, óók van het Kruidenzaadmengsel wat is gezaaid, hier wat informatie. Oh ja, de vrijwilligers moeten erg bedankt worden! Bij deze!

- **Hazelaar** (2 stuks): wordt 2-6 m. hoog. Later: hazelnoten!
- **Hondsroos** (3 stuks): tot 3 m. Doornen! Roze-rode bloemen.
- **Krentenboom** (3 stuks): Uit Noord-Amerika in de 19^e eeuw ingevoerd. Hoogte 1-3 m. In de lente opvallend bloeiend. Bloemtrossen wit, besjes rood-paars.
- **Rode kornoelje** (2 stuks): Rood, omdat de jonge takken die kleur hebben. Bloemen in witte tuilen. Bessen blauw/zwart. Wordt 2-5 m. hoog.
- **Trosvlier** (2 stuks): Familie van de gewone vlier. Kan 4 m. hoog worden. Bloempjes lichtgroen/geel. In de herfst rode bessen en nog eetbaar ook!
- **Vlinderstruik** (5 stuks): Bloeiend met grote pluimen, paars of wit. Ze geuren krachtig, dus echt insecten lokkend. De tot 3 m. hoge struik komt oorspronkelijk uit China en Tibet.

Wat het Kruidenzaadmengsel ons brengt is een verrassing, want het is divers en niet alles ontkiemt.

**Dit is de collectie "Simon de Vliegerparkje".
Geweldig!**

Hazelaar

Hondsroos

Krentenboom

Rode Kornoelje

Trosvlier

Vlinderstruik

